

LIBERTATEA

ABONAMENTUL: „Libertatea” cu „Foia Interesantă” și „Plugarul Luminat” — 120 Lei pe an, 60 Lei pe 1/2 an, 30 Lei pe 1/4 de an
 Pentru țărani, preoți, învățători, mici meseriași și mici negustori: „Libertatea” cu „Foia Interesantă” și „Plugarul Luminat” 90 Lei pe an, 45 Lei pe jumătate de an. — Se pot abona și deosebit: „Libertatea” singură 60 Lei pe an, 30 Lei pe jumătate de an; „Foia Interesantă” singură 30 Lei pe an, 15 Lei pe jumătate de an.

Pentru Iugoslavia și Cehoslovacia 150 Lei pe an. — Pentru America 200 Lei (1 dollar) pe an, trimiși prin cec de bancă foii la Orăștie.

Redacția în Orăștie (Trans.) | Foale pentru popor. | Director: Pr. IOAN MOȚA | Apare în fiecare Joi | Administrația în Orăștie (Trans.)

Știri politice

Călătoria Familiei Regale.

— În Elveția, Belgia, Anglia. —

După vizita făcută Președintelui Republicii elvețiene, — Familia Regală Română a cercetat Capitala Belgiei, unde a fost primită cu căldură de Regele-erou Albert, cel a cărui țară a trecut prin suferințe și umiliri, ca și România, și el a avut aceeași ținută mândră și vitează ca și Regele Ferdinand. S'au întâlnit doi mari Eroi al războiului trecut. De aceea și primirea a fost foarte călduroasă.

— În 12 Maiu apoi, Maestățile Lor Regale, Regele și Regina României, au sosit în Anglia. În portul (stația de corăbii) Dower, perechea Regală română a fost întâmpinată de Principele de Coroană al Angliei și deregătorii locului. De aci Yachtul (vaporul) împărătesc englez, care aducea pe Rege și Regină, a fost însoțit de o flotilă de vapoare de război engleze, spre Londra.

În gara (stația) Londra, așteptau Regele și Regina Angliei, cari au îmbrățișat pe iubii lor oaspeți, — Regina e rudă apropiată a Familiei regale engleze.

Li-s'a făcut o primire măreață, ca unor Domnitori ce s'au arătat mari în războiul din care făcea parte și Anglia.

Greutățile politice.

În legătură cu călătoria Familiei noastre Regale prin țările aliate, ieș la iveală marile greutăți pe cari țara le are pe tărâmul economic și politic, cu statele de al căror sprijin ar avea nevoie.

Se spune că unul din scopurile acestei călătorii a fost și acela de a câștiga dela Franța un împrumut mai simțitor, cu care țara să se ajute în nevoile sale multe de azi. Franța ar fi legat darea împrumutului de obligămîntul, că România va sta de partea Franței în politica sa din afară, între ori-ce împrejurări. Și fiindcă România (prin rostul Ministrului său de externe și al Regelui) nu s'a putut lega așa de mâni și de picioare, ca ea adecă să nu mai aibă nici o libertate a-și alege la nevoie, calea pe care să meargă, ori că să stee frumos pe loc, —

nu a primit împrumutul căutat. Așa că Regele a plecat nemângăiat din Franța.

Și n'a putut da acel obligămînt nici pentru faptul, că nici Franța nu s'a găsit gata a da României toate chezeșile asupra hotarelor de azi ale Basarabiei!..

— La Londra tot cam la fel. Guvernul englez e de partea României privitor la Basarabia, dar n'ar vrea să facă nimic ce ar putea fi înțeles ca o faptă cu ascuțit contra Rusiei, cu care chiar acum e în tirgueli asupra legăturilor între cele 2 țări. — Și Anglia are teamă că România, cu sprijinul împrumutului ce-l cere, vrea să-și cumpere arme și muniții, — iar Rușii ar înțelege că Anglia a înarmat România. De aceea deocamdată nu e nădejde nici aci de împrumut.

Volnicille

nu se mai sufăr în tăcere!

— Manifestarea plină de bărbăție din Sinodul dela Arad. —

În dieceza Aradului, — ca, de altfel și pe aiurea, doar că nu în măsură așa mare, — oamenii stăpânirii s'au amestecat în chip neiertat în alegerile de deputați pentru Sinod (parlamentul bisericesc). Prefectul de Arad s'a repezit cu toată puterea asupra alegerilor bisericești, și a trimis să se amestece în aceste alegeri chiar slujbași de altă credință (religie) și chiar de altă limbă (așadar Unguri, Nemți ori Jidani, unde acela îi sunt slujbașii!)

În felul acesta a izbutit a vîrî în Sinod 17 (din 60) deputați „liberali”.

Ca deputați în Sfatul Bisericei, care aduce legi pentru credincioși și le pune biruri, au fost aleși totdeauna oamenii cei cu mai multă și dovedită rîvnă pentru biserică. Acum oamenii guvernului cereau poporul: votați pe „candidatul liberali”, ca și cum fericirea bisericii ar atârna dela aceea, că cineva e „liberal”, nu dela aceea ca să fie bun creștin și cu iubire pentru biserica sa.

Scârbiți de această purtare plină de patimă politică de partid, — 16 deputați din cler: asesori consistoriali, protopopi și preoți, — și 11 deputați mireni, de tot 27 deputați, au lăpădat slujba de de-

putați, spunând că nu pot să stea alături de cei 17 aleși prin volnicii și mijloace cu totul nebisericești.

Așa Sinodul (parlamentul bisericesc) nici nu s'a putut ținea, căci nu era în număr.

Această lăpădare a încredințării avute, e un protest (ridicare de cuvânt împotriva) plin de bărbăție, față de uitarea de sine a slujbașilor, în frunte cu Prefectul de Arad, de a se amesteca acolo unde nu le ferbe deloc oala.

E o frumoasă pildă, cum volnicille nu vor mai fi suferite în tăcere!

Vor pricepe ceva din asta cei dela București?

Românul vrednic nu-și uită neamul, nici în străini.

În Viena, pe strada de frunte Mariahilferstrasse, este un blănar cu numele Fărcașiu. El e de fel din Ardeal, ajuns acolo prin străduința sa mare și istețimea sa ca negustor. Lucrează în Atelierul său

de blănărie cu persoane multe, mai ales de acolo din Viena.

Ci sufletul lui de Român i-a șoptit, și el a ascultat cu drag aceea șoaptă, că — să nu-și uite nici de poporul din sinul cărui a ridicat el. Și dacă el a dus-o departe cu ajutorul acestei meserii, — apoi să ajutore și pe alți tineri români a-i urma pilda, a-i călca în urmă.

Și de aceea, la acest vrednic industriaș și comerciant vienez, află totdeauna câte 10 băieți și fete române, alese și chemate acolo de aici din Ardealul nostru, — și pe acelea el le crește cu toată îngrijirea și apoi le trimite să-și urmeze meseria, care e foarte bănoasă, aci în România.

Vrednic lucru face fratele nostru dl Fărcașiu din Viena.

De ar face așa și aici toți negustorii și meseriași mai cu dare de mână, s'ar grăbi venirea spre noi a zilelor mai bune, în industrie și negoț.

Pilda dlui Fărcașiu din Viena, vrednică de toată lauda este.

Un ochiu ne rîde — altul ne plînge...

— Maiorul Băgulescu. —

— 12 apărători, printre cari 6 din procesul Studenților, 1 General, 2 maiori, 2 căpitani, au alergat să-l apere. —

Déspre Maiorul Băgulescu noi am scris în Nr. 10 al „Foil Interesante”, dînd și fotografia (chipul) lui. E unul din cei mai bravi ofițeri pe care i-a avut armata română în războiul ei cel greu. Unde eră primejdia mai mare, pe Băgulescu acolo îl aflai. Îi daseră porecla de „Ofițerul-fantomă”, — pe care-l vezi peste tot locul, ca o umbră de care nu mai scapi. E peptul lui plin de decorații (medalii): una mare franceză, apoi Crucea Mihai Viteazul și încă vre-o 6—7 decorații. Dar curagioasa inimă apărătoare de țară, e, în chip firesc, și inimă mare de Român.

Pentru-că se însuflețea de ori-ce mișcare națională pe care o credea bună, și pentru-că și-a arătat plăcerea față de mișcarea „fașcistă”, care spunea că voește o curățire a vieții noastre de obște de multe rele, Ministrul de război l'a oprit a mai lua parte la mișcări naționale-politice, căci armata trebuie să stee departe de acelea. A promis că va sta dară pe viitor liniștit, — până va mai fi ofițer.

Dar a venit anul trecut sârba-rea zilei „Eroului Necunoscut”. S'a

dat ordin dela guvern, că această zi să fie sărbătorită de toți, și a-nume la ora 12, când la Mormântul Eroului Necunoscut din București, se slujește marea slujbă, — să stee în loc în toată țara, ori-ce lucrare, două minute! Chiar și trenurile să se oprească, să odihnească 2 minute, ca un fel de descoperire, închinare, în fața Mormântului sfânt ce închipue mormântul tuturor celor ce au murit pentru țară, fără a li-se mai fi dat de urmă și de nume... Stau în loc fabricile, trăsurile, chiar oamenii pe stradă se opresc și stau descoperiți 2 minute, ca o rugăciune pentru sufletele acelor eroi, morți în pământ străin și rămași necunoscuți. E o închinare, care să sârbează la fel și în celelalte țări prețuitoare a eroilor lor.

Atunci a venit gazeta jidovească „Dimineața” din București, și a făurit un chip într-o bătaie de joc de această clipă sfântă: A arătat în chip pe un om cu măseaua stricată, dus la doctorul de dinți. Acesta chiar îl apucase măseaua cu cleștele și i-o clătina, când, bătând cialsul 12, el a trebuit să stee pe loc

cu cleștele pe măseaua nenorocitului, și 2 minute să-l lase să urle în dureri, până trec minutele de închinare — eroulul necunoscut! Firește cel cu măseaua numai de închinat nu s'a gândit la eroul necunoscut, ci l'o fi înjurat în gândul lui cum a știut mai urit, pentru durerea ce i-a prelungit-o prin — pauza de 2 minute.

Majorul Băgulescu, mândrul ostaș, înțeles cu alți vre-o 5 ofițeri pretinzi, toți scandalizați de „gluma” necinstitoare a gazetei evreiești, s'au dus la redacția gazetei să ceară seamă redactorului pentru batjocorirea acelei clipe sfinte, prin chipul blăstămat.

Volau să-l silească a-și cere iertare prin foale, pentru batjocura adusă zilei sfinte.

Dar — n'au aflat pe nimeni în „Redacție”, nici tu director, nici redactor, nici secretar, — toți se băgaseră 'n pământ (să vede că au ziseră că le vine o vizită neplăcută).

Atunci Majorul Băgulescu a lăsat în redacție un bilet cu scrisoare prin care protestează împotriva batjocurii făcute și atrage luarea aminte a pécinnășilor, asupra răspunderii ce-și iau prin astfel de „glume” păcătoase.

Acesta e „marele păcat” al maiorului!

Directorul gazetei a alergat cu biletul în mână la Ministrul de războiu, Mărdărescu, pe care îl laudaseră de câteva-ori și îl unseseră prin asta la suflet, și a cerut să fie tras la răspundere ofițerul amenințător, — nu ei batjocoritorii!

Și aici începe purtarea cea de neînțeles a Ministrului de războiu, General Mărdărescu, despre care altfel se spun, că e om cu dreptate. Dsa a socotit, că prin asta maiorul „și-a călcat cuvântul” pe care îl dase, că nu va mai face politică, — și haid cu ofițerul la judecată!

Cum, Doamne, e „politică” pășirea pentru apărarea sfințeniei unei sărbări de închinare tocmai vitejilor țării?

L'a trimis pe maior în judecata Curții Marțiale (judecătoria militară) din București, care — l'a aflat nevinovat.

Ministrul Mărdărescu s'a aprins foc, și — nimicind cu dela sine putere, hotărârea tribunalului militar, l'a trimis pe Maior înainte altelei Curții de judecată, la Craiova. Și judecătorii militari din Craiova au spus: Nu aflăm în aceste scrisori temei de a judeca pe maior. Și au trimis hîrtile napoi Ministrului.

Asta eră a doua vestire, că o judecatorie militară, nu află vină în acest prigonit de Ministrul său!

Ci Ministrul nu s'a dat bătut. L'a trimis a treia-oadă, tot la Craiova, în fața Curții Marțiale! De data asta sforțările războinice ale Ministrului au dat izbândă: 3 din 5 „judecători” ai Maiorului, au rostit cuvântul atât de dorit de Ministrul și au spus că... maiorul Băgulescu s'a făcut „vinovat” de... „călcarea cuvântului de onoare militar” (prin aceea că a cutezat a certa pe evreii cari și-au bătut joc de o sărbare militară!), — și ca atare a fost scos din armată (reformată), lăsându-l-se însă neatins gradul de ofițer.

Când s'a aflat despre această stranie judecată, — studenții universitari din București și număr mare de cetățeni, au hotărât să iasă la gară în calea Maiorului Băgulescu și să-l facă o demonstrație

(arăfare de simțăminte) de nemărginită iubire și cinstire!

Dar prigonitorul Ministrul nu dormea. A trimis un Locotenent-Colonel cu un număr de soldați în calea maiorului la Chitila (stația de nainte de București), să-l poruncească maiorului să plece în Basarabia, și să nu vină în București! (ca să nu dea prilej la demonstrație.)

Asta era culmea voinței! Ofițerul era scos din armată, așadar nici nu mai aveai să-l trimiți la slujbă în Basarabia.

Maiorul Băgulescu a spus locotenent-colonelului, că nu poate să nu meargă la București, căci n'are decât 5 zile termin de recurs, trebuie să meargă să-și pregătească recursul și să se înfățișeze Regelui pentru a protesta împotriva nedreptății ce i-s'a făcut.

Aș! Loc. colonelul, eă — nu se poate. El dă poruncă soldaților să-l deie jos din tren cu puterea. Asta a scos din toate răbdările pe adânc jignitul ofițer. El s'a ridicat mândru și punând mâna pe revolverul ce-l avea la sine, a spus: Să nu se apropie unul de mine, că nu va fi bine! Această nouă umilire, nu o vlu suferi!

Lt. colonelul a telefonat la București că ce-i de făcut? I-s'a spus să fie puși soldații la ușile vagonului și să vie la București. Aci l'a așteptat în gară Generalul Nicolescu, Prefectul Poliției București, și luându-l la braț pe maior, l'a dus în cancelaria poliției din gară și l'a declarat arestat pentru împotrivire și amenințare cu arma față de mai-mari. L'au pus în automobil și l'au dus în închisoarea dela Jilava, (aresturi mai grele ca cele dela Văcărești și unde sunt duși toți militarii).

În arest, deregătorile militare, la porunca războinului Ministrul, s'au purtat foarte fără suflet cu distinsul ofițer: De Paști familia maiorului a cerut voe să-l vadă în închisoare, să-l ducă o vorbă de alinare, de mângăere... Și — nu i-s'a dat voe!...

Iar acum Luni în 12 Maiu, după 3 săptămâni de ținare în închisoare, nejudecat, l'au dat judecării tribunalului militar (Curtea Marțială)..

Doisprezece apărători au alergat la procesul Băgulescu, ca să-l iee apărarea, făcând din procesul lui, un proces național, de felul cum a fost Procesul Studenților. Șase dintre apărătorii din Procesul studenților, sunt și aci printre apărătorii maiorului Băgulescu: dnii Paul Iliescu, Teodorescu, V. Vlădescu, Al. Bacaloglu din București, Emil D. B. Vasiliu din Cluj și I. Zelea-Codreanu din Huși; apoi dnii avocați M. Mora, Constantinescu și Paschivici, — iar dintre ofițeri au sărit întru apărarea scumpului lor camarad dnii General Iteanu, Maiorii Cătuneanu și Gall, căpitanii Văgăunescu și Băneș.

El dau procesului înțindere și strălucire și greutate de proces național! Până la încheierea folii nu cunoaștem încă sfârșitul procesului. Poate durează și azi Mercuri când noi încheem. Vom da însă amănuntele însemnate ale lui.

Prigonirea în acest fel a unui atât de brav ofițer, a ridicat valuri mari de nemulțumire chiar și printre ofițeri! Judecarea lui de a treia curte, la Craiova, face pe oameni să se întrebe: Acum care Curte a avut dreptate în judecata ei: Cele două dintâi, cari l'au aflat nevinov-

at, ori asta a treia, care cu un glas (vot) mai mult, l'a scos din armată?

Și, după-ce a fost scos din armată, cu ce drept ai sărit să-l iei libertatea și dreptul lui de a veni să-și facă recursul și a se înfățișa Regelui? N'ai vrut să vezi demonstrația? Dar aveai drept a risipi pe demonstrații, dar nu a-l opri pe el să vie în oraș!

Și fiindcă el nu se putea supune în tăcere volniciei ce i-se pune în față, — îl împingi la apărare, iar pentru apărare îl zvîrli în temniță ca pe un răufăcător, ca să-i osândești acum la robie?!

E grozav!

Un ochlu ne ride, unul ne plînge. Ne ride un ochlu, când vedem că în armata țării se află suflete mari ca a lui Băgulescu! „Osândește” cu care a fost lovit în felul arătat, nu l'au scăzut cu nimic în ochii lumii bune românești, — dimpotrivă. L'au scos la iveală și l'au înălțat! Viitorul acestui brav Român nu e întunecat. El va trece peste păharul de nevrednicitate amărăciune ce i-au pus la gură oameni rancunoși, pătimași. Și după-ce va fi trecut în pace în „civilie”, maiorul Băgulescu, iubit ca nimeni altul de tineretul bun, — i se deschid larg căile vieții, cari îl vor da prilej de muncă rodnică și simțită pentru neamul pe care atâta îl iubeste!

Vrând să facă un rău, ministrul de războiu ne face un mare bine: Ne dă un prețios conducător de luptă națională, conducător ce nu se spărie de primejdii și nu se știe tit în fața nimănui. Tineretul nostru va avea în Băgulescu un minunat stegar!

Celalalt ochlu ne plînge, pentru că vedem pe Jidanii rîzînd de noi, și fericiți că coada lor a izbutit să se vire așa de cu izbândă printre oameni, cari nu ar trebui să aibă orbul găinei pe ochii lor! Ci — nu va fi de lungă durată bucuria lor. Izbânda lor în cazul Băgulescu, va deschide și mai multe inimi și minți românești, ca să vadă și să înțeleagă ce primejdie ne amenință: că, pentru că ești Român prea mândru și curat în țara românească, al să fi prigonit de oameni suspuși, la stăruința jidanilor! Trebuiește culva dovadă mai stașnică decât aceasta, că e clasul al 11-lea pentru a ne aduna în tabere luptătoare împotriva primejdiei și a pune în fruntea oștilor noastre oameni ca maiorul Băgulescu?

Ne plînge un ochlu pentru biruința de-o clipă a Evreilor prin ministrul de războiu, dar ne rade celalalt că avem nu un Băgulescu, ci mulți, foarte mulți, și în armată, dar și încolo în tot cuprinsul țării! Tineretul tot e de acest fel! Asta să mângăe și pe mândrul ofițer prigonit.

Un glas frumos s'a ridicat în jurul procesului Băgulescu, de cătră cunoscutul General Gh. Cantacuzino zis „Grănicerul”, fost comandantul al Oștilor ce luptau în Carpați cu cea mai mare bravură. Dsa aflând de judecata ce s'a rostit la Craiova asupra bravului ofițer, a publicat o scrisoare deschisă prin foi (o vedem în „Unirea” dela Iași), în care spune:

„Nu știu cine au fost judecătorii. Dar dacă s'a dat osânda pentru greșeli împotriva „onoarei” militare, asta e o necinstire și un lucru cu neputință, — și de aceea îmi împlinesc datorința, să asigur pe Camaradul Băgulescu

că-i păstrez toată stima mea, și-l socot mult mai de onoare decât chiar judecătorii lui!”

București, Aprilie 1924.

General Gh. Cantacuzino.

Credem că acum avem drept să ne ridă amândoi ochii și să nu mai plângă nici unul, când auzim din rostul unui General, foarte bun Român și foarte brav soldat, — astfel de judecăți deschise.

Indreptarea unei nedreptăți.

Azi în România e mai bine să fi preot strein, — ungar, neamț, etc., — decât preot român. Căci preoții români sunt slăbuți plătiți și în vechiul Regat, și la noi. Iar cei streini fiind gras plătiți de stăpânirile lor din trecut, au rămas în aceeași stare bună și sub stăpânirea română, moștenitoarea celei trecute.

Abia noul Ministru de culte, dl Al. Lăpădatu, ne-a pus în vedere, în vorbirea dsale ținută zilele trecute la Cluj, că nu va mai suferi aceste stări, ci va ridica din umilire preoțimea română, — revăzând treaba cu plățile preoților români și streini, și pe anul viitor va face rândulă nouă.

Din viața Partidelor.

Iorga-Argetoianu.

Sâmbăta trecută a avut loc la București adunarea solilor chemați din toată țara, ai Partidului naționalist-democrat (al dlui Iorga), pentru a lua hotărârea, de voesc să-și unească Partidul, cu acea ramură din partidul Poporului (al dlui Averescu), care rupându-se de Averescu, urmează pe Argetoianu? Au fost la București fruntașii organizațiilor partidului Iorga din toate părțile țării și ei au hotărât, ca unirea (fuziunea) să se facă. Partidul va purta nume nou, alcătuit din vechile nume a celor 2 ce se împreună, și se va zice: „Partidul Naționalist al Poporului”. Șef (cap, Președinte) îl va fi dl Iorga, iar vice-președinte dl Argetoianu. În Programul partidului (planul de lucru) vor fi hotărâte ideile politice ale dlui Iorga, iar cele economice ale dlui Argetoianu. Dl Iorga va îngriji de partea sufletească, de idei, a lucrării, iar de partea cea materială, va îngriji dl Argetoianu, care s'a dovedit într'adevăr „practic” și în guvernul Averescu al cărui Ministru era, și care a știut ce să facă, ca partidul să nu ducă lipsă de bani... Multă lumă stă neîncrezătoare în fața acestei uniri. Dl Iorga e știut ca un om cinstit și în neputință de-a face pradă în averea țării, a îngădul umblare necurată cu avutul altuia, — iar dl Argetoianu e cunoscut prin vestitele sale „operațiuni” cu Schuller și prin „bonul de tezaur” (obligățiunea de stat dată pentru a face datorie) prin care dădea franci francezi pentru lei românești împrumutați, și o risipă de alte bonuri de care țara nici azi nu s'a ușurat. Va cerca, negreșit, să facă la fel și într'un guvern Iorga, dl Iorga nu va putea suferi acest lucru, și neînțelegera va fi gata.

Așa zice lumea. Viitorul va vedea cum va fi. Din zorul cu care se organizează partidul dlui Iorga,

Acum noul partid, se vede că are toate nădejile a ajunge el la cârmă, când schimbarea de guvern va urma.

Național-Tărănesc.

— „Partidul Național” al dlui Maniu-Vaida, a cercat și el unire cu Partidul Tărănesc. Dar unirea lor nu se poate face. Un deputat fărănist basarabean, d. I. Buzdugan, ne spunea zilele astea că de ce nu se poate face unirea: „Ne-am înțeles despre toate (adecă asupra programului), spunea, — dar nu ne înțelegem asupra Conducerei partidului. Dl Maniu — zicea dl Buzdugan — vrea să-i dăm șefia (conducerea) lui, — iar asta nu se poate.

— Apoi pe cine vreți să puneți „Șef” al partidului unit?

— Pe nimeni! Să fie numai un Comitet conducător, iar Președintele comitetului să se schimbe, azi unu, mâine altu, pe rând...

Am priceput. Adecă nu țința cea mare, conducerea treburilor de ostate, ori conducerea țării, e gâdul cel greu, durerea domnilor din partidul țărănesc, gând pentru care să facă unirea cu alt partid ca să fie mai tari, — ci durerea lor e: conducerea partidului, care n'o pot avea numai unui fruntaș al partidului mai vechi, mai cu pricepere și mai luminat, ci acea conducere să treacă dintr'o mână într'alta. Într'un an să fie șef dl Maniu, în al doilea dl Stere, în al treilea dl Lupu, al patrulea dl Mihalache, ca să fie și Stere odată Președinte al tuturor Românilor și din Basarabia lui, dar și din Ardealul nostru și din vechiul Regat; apoi odată să fie la toți „cap” dl Mihalache și odată Dr. Lupu, mâne-poimâne poate chiar dl Buzdugan...

Acesta e adevăr mărturisit de un om ce știe bine cum stau treburile, — și din asta înțelegem pretențiile foarte mari cu cari partidul național are de luptat pentru să și apropie un partid cu oameni neastâmpărași și răzvrățiți, și gata ori când de noi răzvrătiți, ca mulți dintre țărăniști.

Averescu-Goga.

— „Partidul Poporului” cel rămas în jurul dlui General Averescu și a dlui Oct. Goga, a ținut două adunări mai de seamă, una la Timișoara (la Sf. George), alta la Cluj Dumineca trecută. Adunările au fost destul de bine cercetate, dar ele au adus și o desamăgire multora din cei cari s'au dus la ele. Că mulți s'au dus la aceste adunări cu nădejdea, că dl General Averescu va face și aici, și numai atingându-le, mărturiirile de credință, pe care le-a făcut în Moldova privitor la primejdiile evrelască (mărturisiri de cari ne bucuram și noi în numărul de Paști, ținându-le după „Țara Noastră”). Dl Averescu pe aici pe la noi, unde era mai de lipsă să fie cunoscut în privința acestor simțăminte, — nu și-le-a mai arătat, semn că nu fac parte însemnată, hotărâtoare, din programul d-sale, din credințele d-sale.

Dar vom vorbi încă de acest lucru după-ce vom ceti vorbirile din aceste adunări, date mai pe larg de ziarele partidului însuși. Un lucru îl simțim: Fără a aduce ceva nou, sănătos, răzîmând pe inima poporului, — cu vorbă în două înțelesuri, nu se mai cucerește azi acest popor.

SCRISORI

Sărbătorile noastre, batjocorite în chip revoltător, într'un sat.

— Din Cermel —

Dle Redactor! Vă împărtășesc o știre care ne-a durut foarte, din prilejul sfintelor noastre sărbători ale Invierii.

În comuna noastră Cermelu (jud. Arad), cu aproape 5000 locuitorilor, între cari vre-o 3000 Români, ceilalți unguri, nemți și Jidani, — un Jidan, care are restaurant și licență dată lui de stat, — și-a bătut joc în chip foarte obraznic de Vinerea Mare a noastră, a Creștinilor! El în aceea seară a avut în restaurantul lui o petrecere așa ca în familie, cu câteva familii înrudite lui suflătește, și toată seara și-au petrecut-o bătându-și joc de slujba noastră bisericească. Pe când în biserică se făcea „Inmormântarea Domnului nostru Isus Hristos”, și el a aprins în casă mai multe lumini și a început a se învărti în jurul lor cu un băț, lovind luminile și cântând în batjocură un cântec luător în deșert, cu adausul, repetat tot după câteva versuri, de: O, te bûdos Olâj” (o tu Român puturos!..)

Deregătorile române ar trebui să facă o aspră cercetare și ar afla lucruri revoltătoare.

Iacă pe cine îngrășăm noi Românii și-i suferim printre noi!

Țiganul — poștaș.

— Din Chihalma —

Decât sărac, mai bine să n'ai nimic, — zice o vorbă românească. Așa în viața omului, așa în a satului sărac.

Comuna noastră Chihalma plătește cam slab pe — poștarul comunei, de aceea nu și a găsit poștar, decât pe... un Țigan. Dar Țiganul și când e, bogemite, „slujbaş”, tot Țigan rămâne. În anul trecut am pățit'o rău de tot cu el, cu adusul foilor prin sat. El nu venea să-mi aducă foaia mea mie, ci o dădea ori-cui pentru o bucată de pâine și o gură de rachiu. Așa apoi tare puține foi am primit. Și îmi spuneau oamenii că l'au văzut cum îmi dă foaia la alții, ori aci la noi, ori în Ticușul român, că și acolo el e „poștaș”. Când îl întrebam, ei tăgăduia, că așa-l el de neam. Dar odată l'am pus față 'n față cu unul ce l'a văzut și atunci i-am spus că de nu-mi aduce gaza, îi dau o bătaie de-o să mă țină minte.

Așa ne umblă nouă pe sate cu foile. C. Cr.

Orașul-nou Albaluția.

— Sus pe câmpia după Cetate. —

Ziarul „Vestea” din Albaluția află, că planul zidirii orașului-nou Albaluția, dela cetate încolo, pe câmpul dintre cetate și munți, — este gata. Se vor expropria (răscumpăra) în scopul zidirii orașului, 300 jugăre. Pe acel loc cade și zidirea noului Liceu, care va fi o clădire mare, puternică. În jurul lui și spre Catedrală, se vor zidi apoi felurite edificii pentru slujbele de stat. Planul de zidire a noului oraș e foarte frumos, bine împărțit. Planul apeductului (aducerii de apă bună) e și el gata. Apa va fi adusă dela Tăuși.

Rămâne să se vadă în câtă vreme se va putea întrupa frumosul plan.

NOUTAȚI

Teatru la Orăștie. În luna asta vom avea plăcere a primi ca oaspeți două trupe teatrale alese: În 20 și 21 Maiu va juca în sala hot. „Central” dela noi, Trupa Teatrului Național din Cluj, condusă de Directorul ei dl Zaharie Bârsan. Se va juca piesa „Trandafirul Roșii” și a doua seară o piesă veselă.

Iar în 25 Maiu vom avea plăcerea a privi jocul unei trupe dela Teatrul Național din București, care vine sub conducerea artistului Morțun. Va juca numai o seară.

Atragem de pe acum luarea aminte asupra distinselor trupe.

Convenire de colegi. Maturizații an. 1904 în liceul rom. gr.-cat. din Beiuș se avizează, că termenul convenirei lor e fixat pe 1 Iunie st. n. (Dumineca). Colegii să avizeze de sosirea lor pe aranjatorul convenirei Dr. Iuliu Gurka, avocat în Beiuș. — Ziarele sunt rugate a reproduce acest aviz.

Logodnă. Dșoara Ioana Susan și dl Ioan Vulcu, Plutonier, Orăștie, logodiți.

Faptă milostivă, vrednică de luare aminte și de laudă, au săvârșit dna Maria Popa din Sebeșul-săsesc (jud. Sibiu), adunând de sf. sărbători ale Paștilor, ajutoare pe sama alor două fete orfane de acolo, Maria și Ioana Jurca, amândouă eleve la Școala de Industrie Casnică din Foi (lângă Geoagiul-de-jos). Cerând ajutoare la vre-o 34 persoane din Sebeș, a primit câte 100—50—30—20

Lei și mai puțin, de tot 800 Lei, și o haină și pânză pentru o cămașă, pe sama celor două eleve harnice, dar sărace.

Ingropări fără preoți. Din Munar (j. Timiș) ni-se scrie, că un om sărac, de 65 ani, ce trăia la o moșie afară în hotar, a murit în 13 Aprilie pe drum spre Mănăstirea Bezdin. Primarul a trimis o trăsură să-l aducă de-adreptul la cimitir. Aci, până să-l câștige un coșciug de pomană, a stat săracul 2 zile fără lumină, fără nici o grije. La 2 zile primarul a pus niște oameni să-l îngroape, căci ne-avînd noi preot în comună, administratorul din comuna vecină Secusigeni, a lăsat vorbă că nu poate veni să-l îngroape. E rău așa. Ar trebui făcută rînduială cu îngropăciunile oamenilor săraci. Să poarte grijă de ei comuna ori statul, dar să facă să aibă îngropăciune de creștini, nu de animalele părăsite. Arhiereli să-și iee pe suflet acest lucru și să-l reguleze.

La producția școlară aranjată de corpul didactic dela Școala Primară de stat pentru fete, din Orăștie, la 1 Martie a c. au binevoit a suprasolvi. Dni Dr. A. Vlad 500 l., Alex Herlea 120 l., Dr. R. Dobo 100 l., T. Vulpe 100 l., Dr. S. Orbonaș 100 l., I. Turdașan 100 l., Prof. P. Tănăsioiu 100 l., A. Balomir 100 l., A. Damian dir. lic. 60 l., N. Branga 60 l., Col. Florian 50 l., Prof. Z. Stanciu 50 l., Farm. Vlad 50 l., G. Cioca 50 l., V. Corvin și Comp. 40 l., D. Martin 40 l., I. Popoviciu 20 l., I. Herta 20 l., total 1660 Lei Corpul didactic aduce călduroase mulțumiri on. suprasolviților și tuturor acelor cari au binevoit a da concursul pentru reușita producției școlare.

Uzinele de fier și Domeniile din REȘIȚA SOCIETATE ANONIMĂ

Prospect de subscripțiune pentru 74.000 acțiuni nominative.

Societatea UZINELE DE FIER ȘI DOMENIILE DIN REȘIȚA, S. A. a hotărît în adunarea sa generală extraordinară din 27 Martie 1924 și în conformitate cu Jurnalul Consiliului de Miniștri Nr. 237 din 14 Februarie 1924, publicat în Monit. Oficial Nr. 36 din 19 Februarie 1924, sporirea capitalului său social dela 185 milioane la 250 milioane Lei, printr'o emisiune de 130.000 acțiuni nominative.

Scopul acestei emisiuni este de a augmenta fondul de rulment al Societății.

În ce privește rentabilitatea acțiunii, menționăm că dividendul pentru exercițiul 1923 este de 30%. Noile acțiuni vor participa la întregul beneficiu pe exercițiul 1924.

Consiliul de administrație însărcinat de către adunarea generală extraordinară să realizeze această emisiune, oferă 74.000 acțiuni acționarilor societății în condițiunile stabilite mai jos. Numărul acțiunilor cari vor rămâne, va fi destinat să satisfacă obligațiunile luate în mod ferm de către societate.

Fiecare acționar va avea dreptul să subscrie o acțiune nouă la cinci acțiuni vechi. Nici un drept de opțiune nu se va acorda posesorului a mai puțin de cinci acțiuni. Pentru a-și exercita dreptul ce opțiune, acționarul vor trebui să prezinte la una din băncile următoare:

La BUCUREȘTI: la Banca Agricolă.

- ” L. Berkowitz.
- ” Chrissoveloni.
- ” Comercială Italiană și Română.
- ” Comercială Română.
- ” de Credit Român.
- ” Generală a Țării Românești.
- ” Marmorosch, Blank & Co.
- ” Românească.
- ” de Scont a României.
- ” Tărănească.

La TIMIȘOARA: la Banca Timișoarei și Soc. Comercială pe Acțiuni.

La SIBIU: la „Albina”, institut de credit și de economii.

La LONDRA: la Banca Glyn, Mille, Currie, Holt & Co.

La VIENA: la Societatea Generală de Credit Finciar al Austriei sau la sucursalele ei, — titlurile lor provizorii sau chitanțele lor întregi.

gral liberate pentru a fi stampilate, însoțindu-le de o însemnare în dublu exemplar, conținând numele și adresa acționarului, precum și numerele titlurilor sau chitanțelor. Dreptul de opțiune va trebui să fie exercitat cu începere de la data de 12 Mai până cel mai târziu la 17 Mai 1914. După expirarea acestui termen, dreptul de opțiune al acționarilor se stinge.

Prețul de emisiune al noilor acțiuni a fost fixat la Lei 1400 bucata Prima de Lei 900 va fi trecută la fondul de rezervă.

Vărsămintele asupra prețului de emisiune vor trebui efectuate la următoarele date:

- 400 Lei la subscripție
- 300 " " 30 Iunie 1924
- 300 " " 30 Septembrie 1924
- 400 " " 30 Noiembrie 1924,

Subscriberul va plăti, drept spese de emisiune, 5 Lei de fiecare acțiune subscrisă.

Primul vărsământ de Lei 400 va putea fi de asemenea achitat prin compensațiune cu couponul exercițiului 1923, care va fi acceptat în valoarea dividendului de lei 127'25, astfel că pentru o acțiune nouă, subscrisorul va prezenta trei cupoane 1923 în valoare totală de Lei 381'75 și Lei 23'25 în numerar. Posesorii acțiunilor emisiunii a III-a, realizată în 1923, și cari nu participă decât la jumătatea beneficiului net al exercițiului 1923, pot întrebuița dividendul de Lei 63'25 ce revine acestor acțiuni, la plata primului vărsământ asupra noilor acțiuni. Pentru fiecare acțiune nouă subscrisă, Banca de subscripțiune va aplica pe chitanțele acțiunilor emisiunii a III-a, o stampilă, constatând dividendul achitat pe 1923, pentru fiecare cinci acțiuni reprezentate în aceste chitanțe, astfel contravaloarea dividendului a cinci acțiuni emisiunea a III-a, reprezentând Lei 316'25, subscrisorul va depune pentru fiecare acțiune nouă subscrisă, și suma de Lei 88'75 în numerar. — Este bine înțeles, că pentru acțiunile al căror dividend nu a făcut obiectul compensației în chestiune, dividendul se va plăti în numerar la termenul ce se va fixa.

În cazul când acționarul nu va efectua vărsămintele ulterioare la datele fixate, va avea de plătit dobânzi moratorii de 16% cu drept pentru societate a proceda în caz de neplată la termen, conform dispozițiilor prevăzute în lege și de statut.

(5) 1-2

Consiliul de administrație.

Dentist Dr. S. Seidner dă consultații în ORĂȘTIE, Piața Aurel Vlaicu 7 (la etaj, deasupra prăvăliei Ioan Rob). — Plombe. — Scoatere de dinți, fără durere. — Regulare de dinți. Punere de danturi. (1137) 7-10

„BALOMIREANA“, însoțire de credit în Balomir.

BCU CONVOCARE University Library Cluj

Onorații membri ai însoțirii de credit „BALOMIREANA“ din Balomir, se conveacă prin aceasta la **adunarea generală ordinară**, care se va ține în Balomir, **Duminică în 25 Maiu st. n. 1924, oara 1 a. m.**, în sala mare a școlii rămâne, cu următorul

PROGRAM:

1. Deschiderea și constituirea ședinței, prin alegerea a 2 bărbați de încredere și a unui notar.
2. Raportul Direcțiunii și al comitetului de supraveghiere despre anul de gestiune 1923.

3. Prezentarea contului Bilanț și al contului Profit și Pierdere, încheiat la finea anului 1923 și de liberare asupra folosirii profitului curat realizat în acest an.
  4. Alegerea de membri în comitete, în locul aceluia al căror mandat a expirat.
  5. votarea absoluturului pe seama direcțiunii și a comitetului de supraveghiere pentru anul de gestiune 1923.
  6. Eventuale propuneri.
  7. Verificarea procesului verbal și încheierea.
- Balomir, la 8 Maiu 1924.

Direcțiunea.

Activa.		CONTUL BILANȚ la 31 Decembrie 1923.		Pasiva.	
Casa în numerar la 31 Decembrie 1923.	Lei 23.376'03	Părți fundamentale	Lei 7.450'—		
Obligațiuni cu caventați	176.053'80	Depuneri	Lei 137.236'96	Lei 144.686'96	
Mașini agricole	5.350'—	Fond agricol		42.979'54	
Efecte	3.528'95	Fond de rezervă		600'—	
Butoale	500'—	Fond de edificare		2.500'—	
Conto-curent	154'—	Donațiuni		74'—	
Interese transitoare	5.452'—	Profit		23.574'28	
	Lei 214.414'78			Lei 214.414'78	
Spese.		Contul PROFIT și PERDERE		Venite.	
Interese la depuneri	Lei 7.497'43	Interese dela Obligațiuni		Lei 14.987'50	
Spese avute cu mașinile agricole	35.249'80	Provizioane		7.083'45	
Contribuție de 15% după depuneri	1.389'87	Interese dela cont-curent		154'—	
Contribuție directă	4.037'17	Venitele mașinilor		53.017'—	
Spese de birou	3.916'90	Profit-Perdere		423'50	
Profit curat	23.574'28			Lei 75.665'45	
	Lei 75'665'45				

Membri la începutul anului 1923 au fost 146. În cursul anului au intrat 3 membri. Nu a răpășit nimeni. Rămân la finea anului 1923 149 membri cu tot atâtea acțiuni în valoare de Lei 7450'—

Balomir, la 31 Decembrie 1923. (4) 1-1

DIRECȚIUNEA:

Ieronim Angel m. p., președ. Toma Vulcu m. p., cassar. Petru Furdul m. p., contabil. Dragosin Fleșer m. p.
 Ioan Mihailu t. Todor m. p. George Bonța a Bacî m. p. Ioan Iancu m. p. Remus Adam m. p.
 Subșemnatul comitet de supraveghiere examinând conturile prezente le-am aflat în ordine și consonanță cu cărțile însoțirii.

Balomir, la 15 Martie 1924.
 Aviron Balomiri m. p. Ioan Mihăilă m. p. Josim Angel m. p. Ioan Văidean m. p. Ionel Adam m. p. președinte.

Tipografia „Libertatea“ în Orăștie.

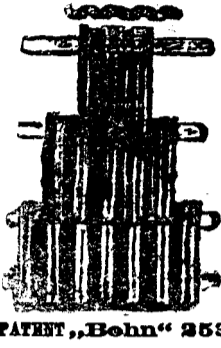
Strămutare de local.

Am onoare a aduce la cunoștința onor. public, că cu ziua de 15 Maiu, îmi strămut Croitoria din edificiul Băncii ungureșii din Piața Orăștiei, în edificiul băncii „Ardeleana“, unde am preluat și Croitoria dlui Nicolae Moisé, cu personalul ei cu tot, așa că voi fi în stare să servesc on. public cât mai prompt și perfect, cu prețurile de zi cele mai reduse. Rog on. public să mă onoreze și în viitor cu toată încrederea cu comanda sa.

Cu toată stima

Croitoria Grădina.

(1227) 2-6

ATENȚIUNE!

Atragem atențiunea P. T. public dator a clădi, asupra înmăjurării, că noi producem o calitate din cele mai bune și în execuție cele mai frumoase țigle de cooperit din lume: „Patent Bohn 253“. Mostre și oferte gratis! Se caută reprezentanți.

(1201) 3-5

(Rador P. 1487)

Fabrica de țigle „Bohn“ Jombolia (Banat).

Un motor de 6-8 puteri de cai în stare bună e de vânzare la:

Alexandru Ferko

(1229) 1-1

comuna Turdaș.

Casă de vânzare.

Casa din strada Dealului Nr. 6, constă din 7 odăi, două bucătări și o cameră, pivniță, trei șopuri pentru lemne, fântână, curte și grădina mare, — se vinde din mână mare. — Informații de Trosker Árpád din Orăștie. (1230) 1-3

Nr. 626/1924.

Publicațiune de licitație.

Se aduce la cunoștință publică că dreptul de vânat a compozitorilor din com. Costești se dă în arândă pe cale de licitație publică pe timp de 6 ani începând cu 1 August 1924 până la Iulie 1930.

Licitația se va ține la primăria comunei Costești în ziua de 25 Iunie 1924, la orele a. m.

Condițiile de licitație se pot vedea la primăria comunei.

Costești, la 5 Mai 1924.

Stefan Gando notar.

(3) 1-1

Căsătorie. Econom și meseriaș morar, în vîrstă 37 ani, cu 2 copii, — cu stare bună, având moară și avere frumoasă, om sănătos, dorește a se căsători cu o femeie dela 24 ani în sus până la 30, fată ori văduvă din casă bună. Rog să mi se scrie la Redacția foii, care ni-o va trimite. 1-1

2 garnituri de treerat cu aburi 4 Ph în stare bună, cu aparate pentru trifoi, sunt de vîndut la subscrisul:

(1215) 3-3 Florin Păcurar, Lancrăm, p. Seb.-săscu.

MOȘIE, arendez, prețul 1 și jum. măji metrici grâu jugărul, eventual vînd 20 mii Lei jugărul, 130 jugăre, 4 grădina, curte, 36 luncă, fână, 90 arător, casă 4 camere, edificii economice. Broșteni, jud. Alba inferioară, adresa:

(1216) 3-3 Dr. L. Domide Dol.

2 mașini de Trier una No. 6 și una No. 10, cu foc, fabricație „Claiton Schutler wort“ în stare bună, la

(1221) 2-2 Ioan Stoica, timar în Lipova, No. 82.

Of tica, boala de plămâni, piept, scuipat de sânge, tuse, paliditate, se vindecă prin Sirópul Vértess, remediul cel mai eficace. — 4 sticle, necesare pentru o cură, 300 Lei franco, după trimiterea înainte prin postă dela Farmacia Vulturului din Lugoj, Nr. 33. (1058) 14-